

»muka«) i **Jedan srpski motiv u Ševčenka.**

Pišući o Milovanu Glišiću kao skupljaču usmenog blaga, Nedić smatra da su njegove zbirke narodnih pjesama i zagonetaka značajne i da mu osiguravaju »dobro mesto u krugu istaknutih sakupljača usmenog blaga«. U prilogu **Zapadnomakedonske narodne pesme u zborniku Ivana Jastrebova** Nedić ocjenjuje da su Jastrebov i Đinoski s velikim poznavanjem stvari prikupljali narodne pjesme prije stotinu godina. U prilogu **Zmajeve snohvatice** objašnjava odakle Zmaju poticaj da ih pjeva i pokazuje Zmajevu vezu s narodnom poezijom. Uz ponovno izdanje knjige Tome Maretića **Naša narodna epika** Nedić kaže za tu zbirku da je dobrim dijelom sačuvala svoju vrijednost. U preostalim člancima Nedić piše: o vezi Ive Andrića s usmenom književnošću, o četiri lirske pjesme iz Vasiljevićeve *Zakute*, o lažnim usmenim pjesmama, o odlikama usmenih pjesama iz vranjskoga kraja (uz zbirku Momčila Zlatanovića), o novim zapisima usmenog pjevanja u timočkom kraju, o studentima jugoslavenskih književnosti kao sakupljačima narodnog blaga, o usmenoj književnosti u **Raskovniku** i o usmenim pjesmama sa srednjeg Timoka.

Na kraju je priložena bibliografija radova Vladana Nedića, koja broji oko 220 jedinica, zatim indeks osobnih imena i napomena priređivača, te podaci o izvorima izabranih tekstova.

Ante NAZOR

Vstanite, Sužnji. Zbirka revolucionarnih pesmi narodov vsega sveta, Zbrali in uredili **Milan Apih, Rafael Ajlec, Radovan Gobec, Radoslav Horvatin,** Založba Borec, Ljubljana 1976, 595 str.

Knjiga **Ustanite sužnji**, izdana uz tridesetu obljetnicu oslobođenja, sadrži 376 revolucionarnih pjesama iz cijelog svijeta.

U predgovoru Milan Apih govori o pjesmi kao glazbenoj duhovnoj manifestaciji čovjeka. Posebno se osvrće na nastanak, širenje i prenošenje revolucionarnih pjesama. Obrazlažući taj izbor, Apih kaže da je zbirka namijenjena u prvom redu Slovincima. Stoga su u njoj sabrane revolucionarne pjesme nastale na tlu Slovenije do 1945. godine, tj. do oslobođenja, zatim je zastupljen izbor iz revolucionarnih zbirki drugih jugoslavenskih naroda, a onda i dostupne revolucionarne pjesme drugih naroda Evrope (najviše ruske), Azije, Afrike i Amerike.

Na 510 stranica tiskano je 376 revolucionarnih pjesama (uz svaku pjesmu nalaze se i note), podijeljenih u četiri grupe: I. Stare revolucionarne pjesme nastale prije oktobarske revolucije (54), II. Radničke i druge revolucionarne i antifašističke pjesme nastale između dva rata (63), III. Partizanske i druge razne pjesme nastale u drugom svjetskom ratu: a) slovenske pjesme (108), b) pjesme drugih jugoslavenskih naroda (41), c) pjesme drugih naroda (16) i IV. Nove revolucionarne i antikolonijalne pjesme (31). Strane pjesme donesene su na slovenskom i na jeziku na kojem su nastale.

Poslije tekstova pjesama priređivači su na pedesetak stranica dali i objašnjenja uz svaku pjesmu. Navedeni su osnovni podaci o nastanku, autorima, izvorima i drugom, što je vrlo korisno za razumijevanje pjesama, a i za obradu raznih tema i problema.

Na kraju je data literatura.

Knjiga je ukusno opremljena i reprezentativna. Pripremili su je vrsni stručnjaci, pa će njezini sadržaji biti korisni svakom ljubitelju poezije, a posebno onima koji se bave revolucionarnom pjesmom. Takvu knjigu možemo samo poželjeti i na hrvatskom ili srpskom jeziku.

Ante NAZOR